

ТАФАККУР ВА ТАЛҚИН

*(Магистратура талабаларининг
мақолалари тўплами)*

**“ФАОЛ ТАДБИРКОРЛИК, ИННОВАЦИОН ҒОЯЛАР
ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ”
ЙИЛИГА БАҒИШЛАНАДИ**

Бухоро - 2018

машгулотлари ўтказилди. Техник ва тактик ҳаракатларни ўрганиш, ривожлантириш ва такомиллаштиришда ўйинчиларнинг майдондаги вазифаларига мувофиқ машгулотларда ёндошилди.

Футболчиларнинг махсус тайёргарликларидан бири бўлган жисмоний фазилатларни ривожлантиришда умумий жисмоний машқлар билан бирга махсус жисмоний машқлар ҳам бажарилди. Умумий жисмоний машқлар ҳисобланган югуриш, оғир юклар кўтариш, акробатика, гимнастика, сузиш машқлари билан режа асосида шуғулланилди. Махсус жисмоний машқларни ҳар бир тренировка машгулотида бажарилиб футболчилар техник ҳаракатларни эгаллаш бўйича спорт тайёргарлиги таъминланган.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

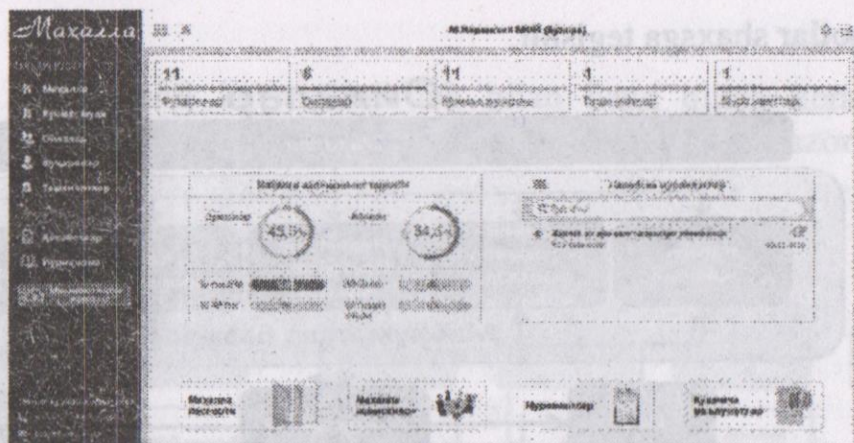
1. Ротаненко А.Н; Книга тренера по футболу; Киев; 1988
2. Лопачев Ю. Н; Келинг тўп тепамиз; Ташкент; 1988
3. Играй в мини футбол; Андреев С. Н; Москва; 1989
4. Вихров К. Л; Футбол в школе ; Киев; 1990
5. Имомхужаев А.; Футбол-қувончим, дардим, фаҳрим ; Т; 1996
6. Цирик Б. Я; Футбол ; Москва; 1999
7. Рафалов М.М; Разговор о футбольных правилах; Москва; 1999
8. Рахимов М.М. Спорт машгулотларининг назарияси ва усулияти асослари. Дарслик. 2000 й.

U.H. Arabov - BuxDU magistranti

J. Jumayev - BuxDU dotsenti

AHOLINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MONITORING TIZIMINI YARATISHDA BOSHLANG'ICH MA'LUMOTLAR

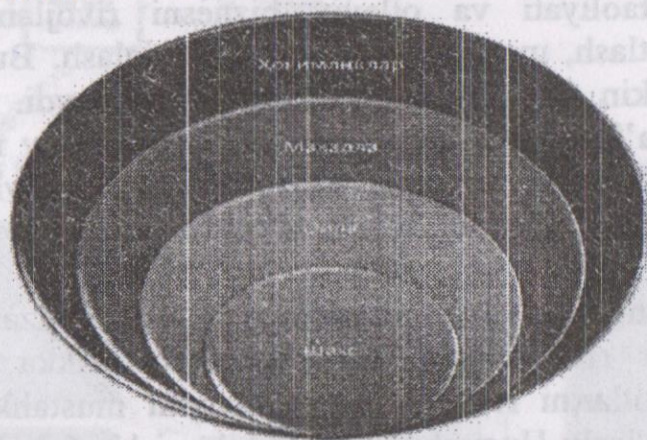
Davlatimiz rahbarining 2017-yil 3-fevraldagi «Mahalla institutini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi farmonida fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyati samaradorligini oshirish, ularning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, davlat organlari va fuqarolik jamiyati institutlari bilan hamkorligini yanada yuksaltirish vazifalari belgilangan. Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyatini muvofiqlashtirish bo'yicha viloyat, tuman va shahar kengashlari raislarining keksalar va faxriylar ishlari bo'yicha o'rinbosarlari lavozimi joriy etilgani mahallada yoshlar tarbiyasi, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, ma'naviy kamolotga yetkazishda alohida ahamiyatga ega.

(Dasturning desktop ko'rinishi)

Yosh avlodga zamonaviy ta'lim-tarbiya berish bilan birga, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida, yuksak fazilat sohibi etib tarbiyalash katta mas'uliyat talab etadi. Ushbu tizimda shu va shunga o'xshash masalalar bo'yicha turli xildagi xulosalar qilish uchun ma'lumotlar jamlanadi. Ushbu dastur mahallalarda o'rnatiladi va mahallaga tegishli bo'lgan ma'lumotlarni kiritish, uni qayta ishlash, har turdagi ma'lumotlarni tahlil qilish, rejalashtirish va qaror qabul qilish, tuzilmalarning o'zaro bog'lanishi, chora-tadbirlarning bajarilishi nazoratiga mo'ljallangan dastur hisoblanadi.

Aholining iqtisodiy-ijtimoiy monitoring tizimi deganda faqatgina mahallalar bilan cheklanib qolmay, bu dastur Adliya, IIB, Prokuratura va Hokimiyatni bog'lab turadi.

Masalan, Mahalla birlamchi ma'lumotlarni kiritish va malumotlarni yangilash bilan shug'ullanadi. IIB, Prokuratura va Adliya esa ma'lumotlarni tekshirish va yangi ma'lumotlar qo'shish, qabul qilingan qarorlarni bajarilishi va nazorat qilish vazifasini bajaradi. Hokimiyat, olingan ma'lumotlarning tahlili va statistikasi, chora-tadbirlar rejasini tuzish va qarorlar qabul qilish bilan shug'ullanadi.

Bu yerda boshlang'ich malumotlar nima? Yuqoridan quyiga qarab boradigan bo'lsak, eng avvalo hokimiyat organlari turadi. Ular ma'lumotlarni ko'rib, tahlil qilib holatga mos qarorlar qabul qiladilar. Mahallalar ma'lumotlarni kirituvchi, yangilab boruvchi qism hisoblanadi. Mahalla oila ma'lumotlarini kiritshadi. Oila asosida esa shaxs turadi. Ya'ni barcha

ma'lumotlar shaxsga tegishli.

Oilalar ma'lumotlariga quyidagilarni misol qilib aytishimiz mumkin. Masalan: notinch oilalar, diniy ekstremistik oqimlarga moyilligi bor oilalar, ijtimoiy muhofazaga muhtoj oilalar, kam ta'minlangan oilalar, yosh oilalar. Oilaning ahvoriga qarab yuqori organlar mahallalarda turli xildagi tadbirlar uyushtiradilar. Masalan: ИИБ diniy ma'rifat va ma'naviy-axloqiy tarbiya haqidagi, huquqbuzarlik va jinoyatlarni profilaktik ishlari, Boshqa organlar tadbirkorlik faoliyati va oilaviy biznesni rivojlantirish, ijtimoiy-iqtisodiy qo'llab-quvvatlash, uy joyga muhtojlarni aniqlash. Bunday misollarni ko'plab keltirish mumkin. Quyidagi rasm barchasini izohlaydi.

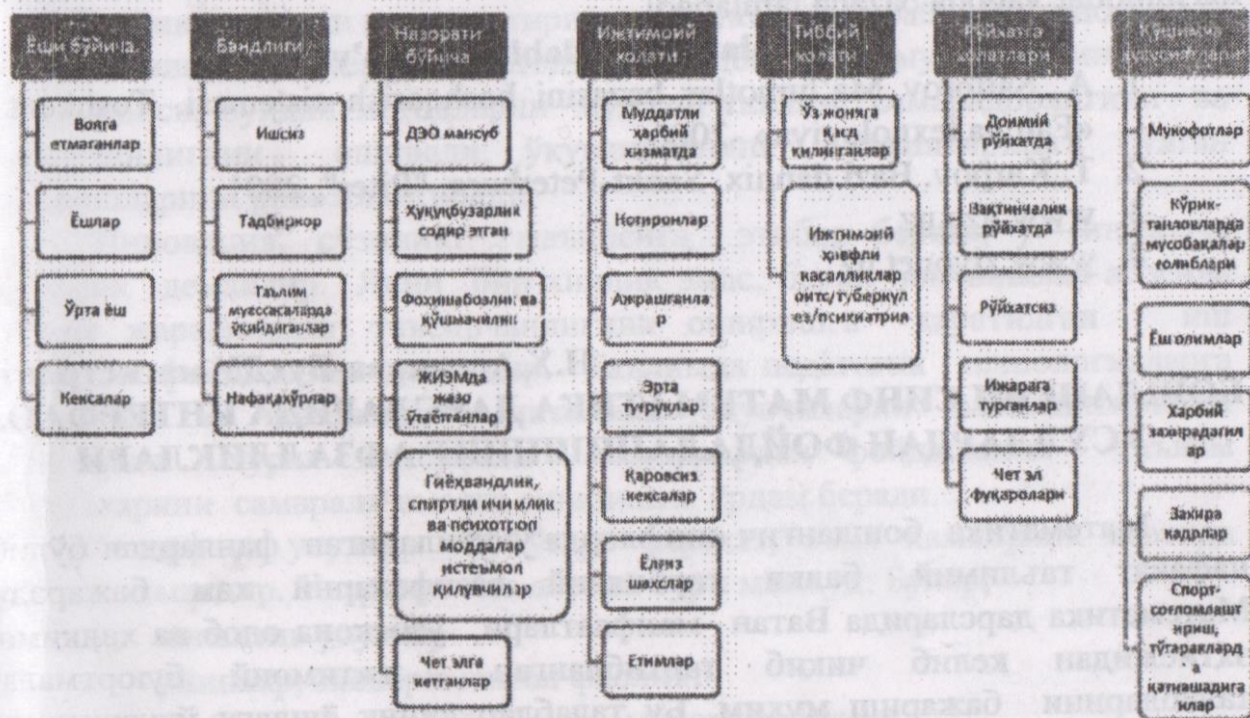
Oila ma'lumotlari kabi shaxsning ham asosiy ma'lumotlaridan tashqari alohida ma'lumotlari mavjud. Masalan: yosh bo'yicha, bandligi bo'yicha, nazorati bo'yicha, ijtimoiy holati, tibbiy holati, turar joy manzili, qo'shimcha xususiyatlar.

Tizimning asosiy maqsadlari: Huquqbuzarliklarni oldini olish, Tadbirkorlikni rivojlantirish va aholini bandlikka ko'maklashish, Yoshlar siyosati islohotlarini rivojlantirish, Oilalarni mustahkamlash. Har birini olib qaraydigan bo'lsak: Huquqbuzarliklar bilan ishlashda Yagona bazaga kiritilgan nazoratdagi shaxslar, huquqbuzarliklar va sodir bo'lgan holatlarni jamlab Tahliliy ma'lumotlar sifatida yuqori organlarga uzatadi.

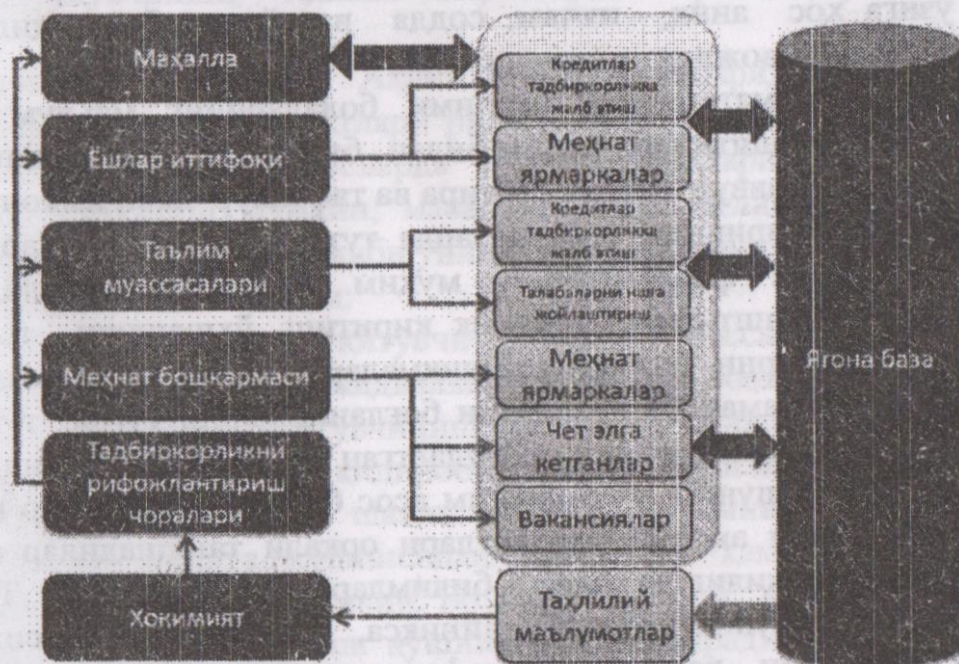
Hokimiyat va boshqa yuqori organlar bularni ko'rib chiqib Profilaktik ishlarni samaradorligini oshirish chora-tadbirlarini ishlab chiqadi va Huquqni muhofaza qilish organlari, Mahalla, Maktab va Kolledjlarga topshiriqlar beriladi. Ular esa chora-tadbirlarni ijrosini taminlaydilar va ijrosi bo'yicha ma'lumot kiritadilar, ma'lumotlar esa yana Yagona bazada jamlanadi. Hayotiy misol bilan ko'rsak, tahliliy ma'lumotlarda qaysi hududda qancha huquqbuzarlik bo'layotgani sonli tarzda ko'rsatiladi. Bundan o'sha hududga ko'proq e'tibor berish kerakligi kelib chiqadi, o'g'rilik, mayda huquqbuzarlik ko'paygan bo'lsa

demak u yerda ishsiz aholi ko'p ularni ish bilan band qilish kerak, yoki joylardagi profilaktika xodimlari yaxshi ishlamayapti ularni ishini nazorat qilish kerak va h.

Шахс

Тадбиркорликни ривожлантириш ва бандликка кўмаклашиш

Тadbirkorlikni rivojlantirish va bandlikka ko'maklashishda yagona bazaga kiritilgan kreditlarni tadbirkorlikka jalb etish, mehnat yarmarkalari, talabalarni

ishga joylashtirish, chet elga ketganlar, vakansiyalar jamlanib Tabliliy ma'lumotlar ko'rinishida yuqori organlarga uzatiladi. Ular esa ma'lumotlarni tahlil qilib Tadbirkorlikni rivojlantirish choralarini ishlab chiqadilar va Mehnat boshqarmasi, Ta'lim muassasalari, Kamolot va Mahallalarga topshiriqlar beradilar. Ular esa topshiriqlar ijrosi bo'yicha ma'lumotlarni kiritadilar va ma'lumotlar yagona bazada jamlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. A. Sattorov Ma'lumotlar bazasini boshqarish sistemasi. Toshkent – «Fan va texnologiya» -2006.
2. T. Karpov. Bazi dannix. Sankt-Peterburg, "Piter", 2001.
3. www.uza.uz
4. www.ziyonet.uz

Н.Х.Асланова-БухДУ магистранти БОШЛАНГИЧ СИНФ МАТЕМАТИКА ДАРСЛАРИДА ИНТЕРФАОЛ УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ

Математика бошланғич синфларда ўқитиладиган фанлардан бўлиб, нафақат таълимий, балки тарбиявий вазифаларни ҳам бажаради. Математика дарсларида Ватан манфаатлари, ўзбекона одоб ва халқимиз эҳтиёжидан келиб чиқиб тартибланган ижтимоий буюртмалар талабларини бажариш муҳим. Бу талаблар кичик ёшдаги ўқувчиларни математиканинг муҳимлиги билан таништириш, математик нутқни таркиб топтириш ёрдамида уларни ҳаётга тайёрлаш ва мантиқий тафаккурни ривожлантиришни кўзда тутди. Шунингдек, оғзаки ва ёзма математик нутқни ўзига хос аниқ, ихчам, содда ва тўғри баён қилиш каби сифатлар билан ривожлантиришдир.

Бошланғич математика таълими болаларнинг маълум билим ва малакаларини ўзлаштириб олиш билан бирга уларда кузатувчанлик, идрок, ижодий тасаввур, диққат, хотира ва тафаккур каби имкониятларини илмий ривожлантиришни ҳам назарда тутди. Бу мақсадлардан келиб чиқиб, ўқувчиаклий фаолиятининг муҳим жиҳатлари: таҳлил қилиш, таққослаш, умумлаштириш, аниқлик киритиш, ўхшашини топиш каби мураккаб вазифаларни бажариш кўникмаларини ҳам ҳосил қилиш керак. Бу эса фан билан амалиёт орасидаги боғланишларни тўғри тушуниш ва кейинчалик атрофимизда содир бўлаётган ҳодисалар орасидаги ўзаро боғланишларни тушуниш учун муҳим асос бўлади. Ўқувчилар математик қонуниятлар билан амалий ҳаракатлари орқали танишадилар ва ҳаётий масалаларни ҳал қилишда олган билимларни қўллайдилар. Таълим ва тарбия ягона қонуният бўлиб, айниқса, математика дарсиданафақат табиатни эъзозлаш ва уни муҳофаза қилиш, балки тежамкорлик, меҳнатсеварлик, тadbirkorлик каби зарур тарбиявий вазифаларни ҳам бажарилади. Ўқувчиларда мисол ва масалалар ечиш давомида фаоллик,

МУНДАРИЖА

т/р	Муаллиф Ф.И.Ш.	Мақола номи	Бет
	А.А. Тўлаганов	Сўзбоши	3
1.	О.Абдуллаева	Бухоро воҳасида суғориладиган тупроқларнинг шўрланиш ҳолати ва шўр ювиш усуллари ҳамда муддатлари	5
2.	Х.Х. Абдуллаев, Р.Р. Ибрагимов	Автоматическая управления процессом очистки биогаза	8
3.	Г.Акрамов, Г.Н.Ергашева	Ingliz va o'zbek tillarida frazeologik birliklarning ifodalanish usullari	11
4.	Т.Я Амонов	Ёш футболчиларнинг махсус ва техник тайёрлаш йўллари	14
5.	Т.Я Амонов	Футбол ўйинидаги асосий ҳаракатлар тактикаси ва уларни такомиллаштириш асослари	16
6.	У.Н. Arabov, J. Jumayev	Aholining ijtimoiy-iqtisodiy monitoring tizimini yaratishda boshlang'ich ma'lumotlar	18
7.	Н.Х.Асланова	Бошланғич синф математика дарсларида интерфаол усуллардан фойдаланишнинг афзалликлари	22
8.	D.D. Atoyev	Integrallarni taqribiy hisoblashda kvadratur formular.	25
9.	З. Ахмедова, Ш. Рустамов	Психологик маълумотларни қайта ишланганда Spss дастуридан фойдаланиш услуги	27
10.	N.Axtamova, M.Muhammadova	Aleksandr Dyumaning "Graf Monte Kristo" asarida ekspozitsiyaning badiiy ahamiyati	31
11.	Н.Ахтамова	Тема психологии в произведении «Граф Монте-Кристо» Александра Дюма	34
12.	N.Axtamova, M.Muhammadova	O'tkir Hoshimovning "Ikki eshik orasi" asarida folklarning o'rni	37
13.	O.Sh. Ahmadov	XIX asr Buxoro taraqqiyparvari Ahmad Donish tarbiya haqida	39
14.	З.Х. Бафаева, О.Я. Абдуллаева-	Бухоро воҳаси суғориладиган тупроқларини биологик азот билан бойитиш масалалари	42
15.	Z.Kh.Bafayeva, M.B.Djurayeva	General physical properties, soil permeability the irrigated pasturable alluvial soils in territory of the Bukhara oasis	45
16.	V.V.Bahronov	Qadimgi Ossuriya va qadimgi Hindiston davlatlarida qulchilik: qiyosiy tahlil	48
17.	М.Н.Бобоева	Интеграл операторли матрицанинг нуқтали спектри ҳақида	50
18.	N.J. Bobojonova	The main peculiarities of denotation and	52